

A. Rezumatul tezei de abilitare

A.1. Rezumat al competențelor

În această parte am încercat să structurez activitatea științifică desfășurată în perioada 1992-2018.

Domeniul principal de cercetare științifică

Dreptul internațional și european al drepturilor omului este domeniul în care mi-am ancorat principalele direcții de cercetare, predare și în cadrul căruia am intenția să realizez aplicații practice.

Cercetările mele sunt axate pe compararea sistemelor de protecție a drepturilor omului deja consacrate, pe identificarea slăbiciunilor dar și a avantajelor acestora, pe analiza reformelor privind implementarea mecanismelor, pe revelarea procesului de aculturație juridică.

În același timp, am urmărit aspecte legate de transformărilor produse de drepturile omului în dreptul internațional public, sens în care m-a preocupat calificarea persoanei ca subiect al dreptului internațional. În baza tratatelor de drepturile omului un stat parte poate angaja într-o procedură internațională un alt stat parte în legătură cu obligația asumată în beneficiul indivizilor – resortisanți sau nu – ai acestuia din urmă (plângeri interetactice). Altfel spus, dreptul internațional al drepturilor omului afirmă responsabilitatea colectivă a statelor în privința aplicării drepturilor consacrate. Obligația de a proteja devine o obligație „*erga omnes*” câtă vreme drepturile omului transcend cadrul trasat de ordinea internă. Ca o consecință, statele nu vor putea invoca principiul non-ingerinței pentru a obstacula mecanismele de control pe care le-au acceptat. Protecția persoanelor împotriva abuzurilor săvârșite de state nu presupune, pentru acestea, drepturi subiective reciproce. Drepturile omului, inerente ființei – derobată de un anumit statut particular – trebuie protejate indiferent de atitudinea statelor față de instrumentele juridice care le enunță și nu depind de respectul reciprocității obligațiilor convenționale.

În sistemul European de protecție a drepturilor omului, trasat de Convenția Europeană, dreptul de recurs individual deschide calea marilor schimbări. Raportul dintre individ și stat este modificat, dar acesta din urmă are la dispoziție pârgurile suveranității care-i asigură protecția intereselor: consimțământul de a fi legat de un tratat privind drepturile omului este prevăzut de textul convenției, la fel ca și dreptul de a formula rezerve (cu condiția ca acestea să nu aducă atingere Convenției) și de a decide asupra intrării în vigoare a protocoalelor adiționale care modifică sistemul de control al Convenției. Originalitatea actualului sistem consistă în natura sa jurisdicțională și în mutarea accentului de pe recursul inter-etatic pe soluționarea cererilor individuale.

Vorbim despre o permanentă “reconstrucție” a sistemului European de protecție al drepturilor omului. După momentul 1998 (intrarea în vigoare a Protocolului nr.11 al Convenției Europene) care marchează crearea Curții unice a urmat adoptarea Protocolului nr. 14 și modificarea condițiilor de admisibilitate la Curte. Textul acestuia permite Curții, în prezent, să respingă o cerere dacă constată că petentul nu a suferit un prejudiciu semnificativ. Această dispoziție este modificată prin Protocolul nr. 15 astfel că, după intrarea în vigoare, posibilitatea respingerii unei cereri pe acest motiv va fi limitată. Același Protocol modifică termenul general de șase luni de la data ultimei

decizii definitive, termen care va fi de patru luni. Protocolul nr.16 (numit și „protocolul dialogului”) instituie un dialog între CEDO și instanțele naționale legat de procedura avizului consultativ (asemănătoare mecanismului cererilor prejudiciale de la CJUE).

Pe planul dreptului internațional al drepturilor omului evoluțiile sunt, de asemenea, vizibile. La nivel onusian, rolul Comitetului Drepturilor Omului este rafinat prin autoritatea recomandărilor făcute statelor și prin Comentariile Generale axate pe probleme actuale și complexe. La rândul său, Consiliul Drepturilor Omului, organ ce înlocuiește (din 2006) Comisia pentru Drepturile Omului introduce procedura de verificare a plângerilor care relevă încălcări “masive și credibile” ale încălcării drepturilor omului “ în orice parte a lumii și în orice circumstanțe” și stabilește criteriile generale pentru introducerea plângerilor. Dreptul de sezină este recunoscut “persoanelor, grupurilor de persoane sau organizațiilor neguvernamentale care acționează cu bună credință și au informații directe și credibile cu privire la drepturile pretins încălcate”. În același timp, în scopul verificării îndeplinirii obligațiilor asumate de către statele părți Consiliul a prevăzut o procedură universală de verificare (Universal Periodic Review) bazată pe raportare la interval de patru ani.

Abordate din perspectiva bioeticii, drepturile omului capătă noi valențe. Uluitoarele progrese ale științei au făcut ca lumea dreptului să fie frământată de numeroase întrebări. Metodele de reproducere medical asistată pot schimba radical unele instituții ale dreptului. Familia tradițională pierde teren, relațiile dintre părinți și copii se complică, contractele cu mame surrogat se încheie în lipsa reglementărilor legale etc. Unicitatea ființei este contrazisă de fragmentarea corpului uman, misterul genomului uman a fost descifrat, identitatea persoanei se schimbă odată cu schimbarea sexului, demnitatea umană este invocată pentru a justifica revendicarea de noi drepturi. Se crează zone întinse de „non-drept” care trebuiesc acoperite.

Relevanța acestor cercetări este evidentă într-o lume în continuă transformare și, deși nu totdeauna găsim răspunsuri tranșante la numeroasele întrebări pe care ni le punem, faptul de a problematiza și de a identifica unele aspecte constituie un pas important în munca de cercetare.

B.1. Realizări științifice, profesionale și academice

B.1.1. Realizări științifice

Teza de doctorat

Teza de doctorat, Statut personal și naționalitate în dreptul internațional privat, a fost coordonată de prof. univ.dr. emerit Mihail Vasile Jakotă la Universitatea “Al.I. Cuza” din Iași. Susținerea publică a fost la 29 aprilie 1999.

Cărți publicate ca autor unic/co-autor

-5 cărți de autor - în domeniul ales pentru abilitare

-6 cărți în co-autorat

Articole publicate ca autor/co-autor

-54 de articole dintre care 5 articole publicate în reviste indexate ISI (unic autor) și restul publicate în reviste științifice de prestigiu în domeniul științelor juridice, conform Ordinului Ministerului Educației.

-17 studii publicate în volume colective sau în volume ale conferințelor internaționale.

Participare la proiecte naționale și internaționale

-membru în 2 proiecte internaționale

-membru în 4 proiecte naționale

Fondator/initiator/co-organizator al unor activități/cercetări științifice

-Fondator Asociația academică Vespasian V. Pella din Iași (2015).
-membru în comitetele de organizare a 10 conferințe naționale din domeniul drept, drept internațional și drepturile omului

B.I.2. Realizări profesionale

Pe parcursul a 26 de ani de activitate profesională am urmărit să răspund solicitărilor profesionale și să contribui la dezvoltarea domeniului de activitate pentru care am optat.

O scurtă prezentare a realizărilor mele poate fi făcută în lumina recunoașterii din partea comunității academice din România și din străinătate.

Pe plan național:

-am susținut teza de doctorat într-un domeniu de intersecție dintre dreptul internațional public și privat cu o temă care a fost pentru prima oară abordată în țară (statut personal și naționalitate în dreptul internațional);

- am publicat cursurile la disciplinele pe care le-am predat;

-am participat la peste 70 de conferințe naționale sau internaționale organizate în România în calitate de speaker, plenary speaker, moderator;

-am fost membru în comisii de avansare pe posturi didactice și în comisii doctorale;

-lucrările mele au fost citate în 41 de volume sau capitole de cărți și articole științifice de specialitate;

-am fost invitată să devin membru al Societății Române de Drept European, a Societății Române de Bioetică, membru în Board al Fundației Șanse Egale pentru Femei;

-sunt membru în consiliile de redacție a 4 reviste de specialitate publicate în țară;

Pe plan internațional:

-am obținut diploma de Master "Cum laude" în Drept internațional și drepturile omului la Notre Dame University (SUA);

-am publicat 15 articole în reviste străine;

-4 dintre studiile mele sunt în Bibliografia CURIA (a Curții de Justiție a UE);

-am fost acceptată ca membru al Societății Franceze de Drept Internațional (din 2008);

-lucrările mele au fost citate în 10 volume/ studii publicate în străinătate;

- am fost invitată ca speaker/plenary speaker la 30 de conferințe organizate în străinătate;

- am fost coordonator în co-tutelă în programul Sciex Fellowships la Université de Fribourg, Elveția (2012-2013);

-am fost profesor invitat la Université Panthéon- Assas, Paris II, France (2014);

- am participat la mobilități Erasmus de predare, la University of Parma, Italy.

B.I.3. Realizări academice

Începând din 1992 mi-am desfășurat activitatea inițial ca asistent univ. asociat la Facultatea de Științe economice, Secția Relații internaționale, Universitatea „Al.I.Cuza”Iași. Între anii 1997-2012 am obținut prin concurs gradele de lector, conferențiar și profesor la Universitatea "M.Kogălniceanu" din Iași.

Am avut seminarii și am predat disciplinele Drept internațional privat, Drept internațional, Protecția internațională a drepturilor omului, Drept european.

Între anii 2000-2008 și 2010-2012 am fost aleasă ca decan al Facultății de Drept iar în 2012, ca rector al Universității.

În 2012 (ca urmare a demisiei de la Universitatea "M.Kogălniceanu") am susținut din nou concurs pentru ocuparea postului de profesor la Universitatea "Stefan cel Mare" din Suceava, unde îmi desfășor activitatea și în prezent, la Facultatea de Drept și Științe Administrative.

În cadrul ambelor instituții am făcut dovada capacității de a coordona echipe de cercetare, de a gestiona activități didactice, de a explica și facilita învățarea și cercetarea. Timp de patru ani m-am implicat în activitatea de Clinică Juridică care a reprezentat o premieră în România. Am dezvoltat acest concept și am coordonat activitatea studenților, cadrelor didactice și avocaților asociați, am participat în calitate de coordonator al echipelor studențești la concursuri internaționale de procese simulate.

B.II. Planuri de evoluție și dezvoltare a carierei

B.II.1. Planuri de evoluție și dezvoltare a carierei profesionale

De la începutul activității profesionale am urmărit, în mod constant, să mă implic în toate activitățile specifice, să-mi actualizez cunoștințele în domeniul atât de vast al dreptului internațional și să-mi dezvolt abilitățile profesionale.

În prezent, scopul meu este de a obține certificatul de abilitare care să confirme posibilitățile de a conduce doctorate în domeniul dreptului european și internațional al drepturilor omului. Acest lucru va presupune continuarea activității de cercetare, participarea la programe internaționale și naționale, diversificarea relațiilor de cooperare cu alte universități din țară și din străinătate.

B.II.2. Planuri de evoluție și dezvoltare a carierei în domeniul științific..

Ca și până acum, activitatea științifică va fi orientată spre cercetare, implicare în proiecte de cercetare naționale și internaționale, îndrumarea lucrărilor științifice ale studenților și publicarea rezultatelor muncii de cercetare. Aspectele teoretice ale protecției europene și internaționale a drepturilor omului, cunoașterea căilor de acțiune internaționale deschise persoanelor, cunoașterea jurisprudenței instanțelor regionale sunt, în prezent, indispensabile formării juriștilor -practicieni și teoreticieni ai dreptului-. Temele de cercetare în acest domeniu sunt numeroase și foarte complexe și necesită o atenție deosebită.

Proiectele viitoare includ: continuarea activității de recenzor la revistele științifice, participarea la conferințe și alte manifestări științifice, diversificarea temelor de cercetare și abordarea interdisciplinară, publicarea de cărți și articole de specialitate în reviste de prestigiu.

B.II.3. Planuri de evoluție și dezvoltare a carierei academice

În activitatea didactică am fost interesată, în mod constant, de îmbunătățirea calității actului didactic și de acumularea de noi informații prin efectuarea unor stagii de pregătire care să-mi permită accesul la documente actualizate și racordarea la ideile exprimate de specialiștii din Europa și din lume în materia dreptului internațional al drepturilor omului. Obținerea certificatului de abilitare va contribui la dezvoltarea carierei mele academice prin intensificarea schimburilor cu mediul academic românesc și cel european. În același timp, acest lucru va aduce beneficii sub aspectul relației cu studenții, masteranzii, doctoranzii.

B.II.4. Direcții de cercetare/predare

Sub aspectul cercetării, pe termen scurt, îmi propun finalizarea proiectelor privind dezvoltarea activității de cercetare științifică atât la nivel individual cât și în cadrul unor colective de cercetare (realizarea unui volum colectiv, cu participarea unor profesori din Europa și America). Pe plan didactic, am în vedere îmbunătățirea metodelor de predare, prin implicare activă a studenților și masteranzilor.

Temele de cercetare și predare viitoare vor include:

- aspectele privind dezvoltarea dreptului internațional general;
- reformarea sistemului onusian de protecție a drepturilor omului;
- reformarea sistemelor regionale de protecție a drepturilor omului;
- impactul drepturilor omului asupra dreptului internațional general.

B.III. Referințe bibliografice

5.03. 2019

prof. univ. dr. Aurora Ciucă

